

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת אביחי אברהם בוארון

5063/25/פ

הצעת חוק שיפוט בתי דין דתיים (בוררות), התשפ"ה-2024

- הגדרות 1. בחוק זה –
- "אדם שמונה לו אפוטרופוס" ו"פסול דין" – כמשמעותם בחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962¹ ;
- "בית דין" – בית דין רבני, בית דין שרעי ובית דין דתי דרוזי ;
- "עניין אזרחי" – עניין שאינו אחד מאלה :
- (1) עניין פלילי ;
- (2) עניין מינהלי, כהגדרתו בחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000² ;
- (3) עניין שבסמכות שיפוט של בית דין לפי חוק, לרבות עניין שניתן להסכים לגביו כי יהיה בסמכות שיפוטו של בית דין ;
- "שליטה" – כהגדרתה בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968³.
- בוררות בהסכמה 2. בית דין רשאי לדון כבורר בעניין אזרחי היכול לשמש נושא להסכם ובלבד שמתקיימים שני אלה :
- (1) כל הצדדים הנוגעים בדבר הביעו בכתב את הסכמתם לכך ;
- (2) אחד הצדדים הנוגעים בדבר לפחות הוא בן דתו של בית הדין ; היה אחד הצדדים תאגיד – די בכך שבעל שליטה בו הוא בן דתו של בית הדין.

¹ ס"ח התשכ"ב, עמ' 120.

² ס"ח התש"ס, עמ' 190.

³ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

- פנייה אל בית הדין 3. (א) פנייה לבית דין לדון כבורר בעניין אזרחי, תוגש בצירוף הסכמתם בכתב של הצדדים הנוגעים בדבר.
- (ב) לא צורפה הסכמתו של צד הנוגע בדבר, יודיע בית הדין לאותו צד, על אפשרותו להסכים לכך שבית הדין ידון בעניין כבורר.
- (ג) לא התקבלה הסכמתו של אותו צד לסמכות בית הדין כאמור בסעיף קטן (ב), בתוך מועד שקבע בית הדין, ימסור בית הדין הודעה על כך לצדדים הנוגעים בדבר שהביעו הסכמתם לסמכות בית הדין, ורשאי הוא לתת להם היתר בית דין על פי הדין הדתי להגיש את תביעתם לערכאה אזרחית.
- (ד) היה אחד הצדדים הנוגעים בדבר קטין, חסוי, פסול דין או נעדר, ימסור בית הדין הדתי הודעה על כך ליועץ המשפטי לממשלה, ורשאי בית הדין למנות לאותו צד אפוטרופוס לצורך מתן הסכמה לסמכות בית הדין לדון כבורר כאמור בסעיף זה ולצורך ייצוגו לפניו.
- (ה) עד לקבלת הסכמתם בכתב של כל הצדדים הנוגעים בדבר לסמכותו של בית דין דתי לדון לפי סעיף זה לא יקיים בית הדין כל דיון בעניין, אך רשאי הוא לתת היתר בית דין על פי דין תורה להגיש בקשה לסעד זמני לערכאה אזרחית.
4. תחולת הדין הדתי 4. בלי לגרוע מסמכויות בית הדין, בעניין שהובא בפני בית דין בהתאם לחוק זה רשאי בית הדין לדון ולפסוק לפי הדין הדתי שחל בו.
5. הוראות חוק הבוררות 5. על בוררות לפי חוק זה יחולו, בשינויים המחויבים, הוראות חוק הבוררות, התשכ"ח-1968⁴, למעט סעיפים 31 עד 35, ככל שאין בהן סתירה להוראות חוק זה.
6. תחולה והוראות מעבר 6. (א) פסק בוררות שנתן בית דין לפני תחילתו של חוק זה, שמתקיימים לגביו התנאים האמורים בסעיף 2 לחוק זה, יראו אותו כאילו ניתן לפי הוראות חוק זה.
- (ב) הוראות חוק זה יחולו גם על הליכי בוררות התלויים ועומדים לפני בית דין דתי ביום תחילתו של חוק זה.
- (ג) הוראות חוק זה יחולו גם על הסכם אשר נערך לפני תחילתו של חוק זה ושנקבע בו שתתקיים בוררות בבית דין בעניין אזרחי.

⁴ ס"ח התשכ"ח, עמ' 184.

דברי הסבר

הצעת החוק נועדה לעגן בחקיקה את הנוהג הקיים, על פיו בתי הדין הרבניים דנים בהסכמת הצדדים בעניינים שאינם מעמד אישי. בתי הדין הרבניים עסקו מאז ומעולם, בהסכמת הצדדים, בענייני ממון, בדיני עבודה ובענייני הלכה. על פי חוק יסודות המשפט, התש"ס–1980, פסקי הדין של בתי הדין הרבניים הם חלק מהמשפט העברי המשמש מקור משפטי חשוב בישראל ובכל תפוצות הגולה. בנוסף, בית המשפט העליון הכיר בצורך של ציבור נכבד בישראל ליישב סכסוכים בבתי דין הפוסקים על פי דין תורה.

בבג"צ 8638/03 סימה אמיר נ' בית הדין הרבני הגדול בירושלים (ניתן ביום 6.4.2006), הבהיר בית המשפט העליון שעיקרון החוקיות מחייב שסמכותו של בית הדין הרבני לדון בעניינים שאינם ענייני נישואין וגירושין, תעוגן בחקיקה, וזאת בהסכמת בעלי הדין.

הצעות חוק דומות בעיקרון הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת ישראל אייכלר (פ/24/880), על ידי חבר הכנסת משה גפני וקבוצת חברי הכנסת (פ/24/1468 ; פ/24/3470), על ידי חבר הכנסת אבי מעוז (פ/24/2712) ועל ידי חבר הכנסת שמחה רוטמן (פ/24/3846) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת משה גפני וקבוצת חברי הכנסת (פ/25/1178).

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת ישראל אייכלר (פ/25/1579).

הצעת החוק זהה לפ/25/1579 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ד בחשוון התשפ"ה (25.11.2024)